

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 1. listopada 2024.

Analiza odluke

Abramov protiv Hrvatske zahtjev br. 22714/19

čl. 6. Konvencije – pravo na pošteno suđenje

Članak 6. Konvencije nije primjenjiv na prigovor oštećenika o nerazumnoj duljini trajanja kaznenog postupka

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u odboru od tri suca donio je 21. svibnja 2024. odluku o nedopuštenosti zahtjeva podnositeljice koja je tvrdila da joj je zbog prekomjernog trajanja kaznenog postupka, osobito pred Vrhovnim sudom, a što je dovelo do zastare kaznenog progona protiv II. i III. okrivljenika, povrijeđeno pravo na pošteno suđenje zajamčeno čl. 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija).

Podnositeljčin sin je smrtno stradao nakon fizičkog napada tri osobe. Policija je uhitila dvojicu osumnjičenika (II. i III. okrivljenika), dok je jedan pobjegao u Srbiju (I. okrivljenik). Nadležni državni odvjetnik je podnio optužnicu protiv I. okrivljenika tereteći ga za ubojstvo, a II. i III. okrivljenike za kazneno djelo nepružanja pomoći. Županijski sud u Rijeci (dalje: ŽSRI) proglasio je optuženike krivima za navedena kaznena djela. I. okrivljenika je u odsutnosti osudio na kaznu zatvora u trajanju od dvanaest godina, a II. i III. okrivljenika na kaznu zatvora u trajanju od tri mjeseca, odnosno pet mjeseci. Prvostupanjski kazneni postupak pred ŽSRI je ukupno trajao gotovo četiri godine. Vrhovni sud Republike Hrvatske (dalje: VSRH) povodom žalbe je potvrdio presudu i kaznu u odnosu na I. okrivljenika, dok je istu poništio u odnosu na II. i III. okrivljenika te je vratio predmet na ponovno odlučivanje. Žalbeni postupak pred VSRH je trajao je dvije godine i tri mjeseca. U ponovljenom postupku, Općinski sud u Rijeci je obustavio postupak protiv II. i III. okrivljenika zbog zastare kaznenog progona. Ustavni sud Republike Hrvatske odbacio je kao nedopuštenu ustavnu tužbu podnositeljice navodeći da se predmet nije odnosio na utvrđivanje njezinih prava građanske naravi, niti na optužnicu za kazneno djelo protiv nje.

Europski sud je zastupnici RH pred Europskim sudom dostavio predmet tvrdeći da se podnositeljica pritužuje na temelju postupovnog aspekta članka 2. Konvencije¹. Uzimajući u

¹ Podnositeljica je u svom zahtjevu pred Europskim sudom prigovorila povredi čl. 6. Konvencije. Europski sud, kao gospodar pravne karakterizacije činjenica, nije vezan pravnom osnovom koju je naveo podnositelj zahtjeva. Slijedom navedenog, nakon što je odlučio komunicirati predmet, Europski sud je tražio da se hrvatska Vlada očituje samo temeljem čl. 2. Konvencije, unatoč činjenici da je podnositeljica prigovorila isključivo povredi čl. 6. Konvencije.

obzir navode zastupnice da podnositeljica nije podnijela prigovor temeljem čl. 2. Konvencije ni pred nacionalnim sudovima niti pred Europskim sudom, vijeće Europskog suda je ponovilo načela ranije utvrđena u presudi [Radomilja protiv Hrvatske](#) ([VV], br. 37685/10 i 22768/12, st. 126., 20. ožujka 2018.).

Sukladno tim načelima, opseg nekog predmeta pred Europskim sudom određen je prigovorom podnositelja zahtjeva. Prigovor se sastoji od dva elementa: i) činjeničnih navoda i ii) pravnih argumenata. Temeljem načela *iura novit curia*, Europski sud nije vezan pravnom osnovom na koju se pozvao podnositelj, već on ima ovlast odlučiti o pravnoj karakterizaciji činjenica prigovora, odnosno ispitati prigovor na temelju članaka ili odredbi Konvencije koji mogu biti različiti od onih na koje se podnositelj poziva.

Međutim, Europski sud ne može temeljiti svoju odluku na činjenicama kojima podnositelj nije prigovorio jer bi takvo postupanje značilo da postupa izvan opsega predmeta pred njim, u smislu čl. 32. Konvencije. Unatoč tome, podnositelj može pojasniti ili razraditi svoje prvobitne podneske za vrijeme trajanja postupka pred Europskim sudom. Europski sud pri odlučivanju o predmetu podnositelja treba uzeti u obzir ne samo izvorni zahtjev, već i dodatne dokumente koji upotpunjuju taj zahtjev na način da uklanjaju bilo kakve propuste ili nejasnoće iz izvornog zahtjeva podnesenog Europskom sudu.

Podnositeljica je pred Europskim sudom prigovorila da joj je kao oštećenici u kaznenom postupku povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku zajamčeno čl. 6. st. 1. Konvencije. Štoviše, u odgovoru na očitovanje zastupnice RH pred Sudom podnositeljica je ponovila svoj prigovor o nerazumnoj duljini trajanja postupka te je ustvrdila da se njen zahtjev odnosi samo na „*zastaru kaznenog progona zbog nepravodobnosti postupanja [domaćih] tijela*“. Slijedom navedenog, Europski sud je utvrdio da nije mogao promijeniti pravnu karakterizaciju prigovora podnositeljice i ispitati ga temeljem postupovnog aspekta čl. 2. Konvencije, već ga je sukladno njezinom prigovoru, ispitao temeljem čl. 6. st. 1. Konvencije,.

Europski sud je ponovio da Konvencija ne jamči pravo pokretanja kaznenog postupka protiv trećih osoba, kao niti osudu tih osoba ([M. i M. protiv Hrvatske](#), br. 10161/13, st. 191., ECHR 2015 (izvadci)). Nadalje, utvrdio je da kazneni aspekt čl. 6. Konvencije nije bio primjenjiv na podnositeljicu obzirom da je ona u kaznenom postupku imala ulogu oštećenice, a ne optuženika.

U odnosu na građanski aspekt tog članka, Europski sud je istaknuo da podnositeljica nije podnijela imovinskopravni zahtjev u kaznenom postupku protiv optuženika. Sukladno odredbama hrvatskog prava, kaznena osuda nije predstavljala formalni preduvjet za ostvarivanje prava na naknadu štete u parničnom postupku, stoga ishod predmetnog kaznenog postupka nije predstavljao odlučnu činjenicu za podnositeljčina prava građanske naravi.

S obzirom da je utvrdio da ni kazneni ni građanski aspekt čl. 6. Konvencije nisu bili primjenjivi na predmet podnositeljice zahtjeva Europski sud je odbacio zahtjev kao *ratione materiae* nespojiv s odredbama Konvencije.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.